

Súd: Okresný súd Nitra
Spisová značka: 25C/195/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4113214217
Dátum vydania rozhodnutia: 14. 05. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Peter Heinrich
ECLI: ECLI:SK:OSNR:2015:4113214217.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Nitra v právnej veci navrhovateľa: Československá obchodní banka, a.s., so sídlom v Prahe 5, Radlická 333/150, zastúpený Mgr. Petrom Olejárom, euroadvokátom so sídlom v Bratislave 1, Mikulášska 29, proti odporcovi: D. H., nar. XX.XX.XXXX, bytom U., A. Q. XXX/XX, zastúpený súdom ustanoveným opatrovníkom Mestom Nitra, o zaplatenie sumy 46.692,33 Kč s príslušenstvom, sudcom JUDr. Petrom Heinrichom, takto

rozhodol:

Súd návrh zamieťa.

Odporcovi súd náhradu trov konania nepriznáva.

odôvodnenie:

Navrhovateľ sa podaným návrhom doručeným dňa 29.04.2013 domáhal voči odporcovi zaplatenia sumy 46.692,33 Kč s úrokom a úrokom z omeškania z titulu neuhradenej zmluvy o úvere.

Súd vo veci pojednával v neprítomnosti navrhovateľa, jeho právneho zástupcu a opatrovníka odporcu v zmysle §101 ods. 2 O.s.p.. Právny zástupca navrhovateľa a opatrovník odporcu mali doručenie vykázané. V predvolaní súd trval na účasti navrhovateľa, alebo právneho zástupcu. Právny zástupca emailom ospravedlnil účasť, súd ho emailom upovedomil o nutnosti účasti na pojednávaní. Právny zástupca nerešpektoval pokyn súdu.

Súd vykonal dokazovanie listinnými dôkazmi a to : kurzom ČNB, výpisom z OR, zmluvou o úvere , obchodnými podmienkami, sadzobníkom poplatkov, oznámením o zosplatnení úveru zo dňa 18.06.2009, výzvou k úhrade zo dňa 20.04.2009, prehľadom splátok, všeobecnými obchodnými podmienkami, platobným rozkazom č.k. 25RO/193/2013 -68 zo dňa 13.08.2013, správami o zisťovaní pobytu odporcu lustráciami, z KR PZ Nitra, ÚPSvaR, Mesta Nitra, uznesením č.k. 25RO/193/2013-80 zo dňa 05.06.2014, vyjadrením navrhovateľa zo dňa 30.06.2014, základnými transakčnými kódmi, históriou platieb, sadzobníkom poplatkov, ospravedlnením zo dňa 12.05.2015 a zistil tento doplňujúcu skutkový a právny stav:

Dňa 18.12.2007 v Českej republike uzavreli účastníci zmluvu o úvere podľa § 497 a nasledujúcich Českého Obchodného zákonníka č. 513/1991 Sb. Navrhovateľ sa domáhal od odporcu návrhom zo dňa 29.04.2013 úhrady nesplateného úveru v sume 23.364,94 Kč, nesplatených poplatkov v sume 1.695 Kč, nesplateného úroku v sume 12.746,12 Kč, nesplateného úroku z omeškania k 12.02.2013 v sume 8.886,27 Kč s 13,40 % úrokom a 7,50 % úrokom z omeškania od 13.02.2013 zo sumy 23.364,94 Kč, resp. 25.059,94 Kč. Odporca prestal úver splácať a pohľadávka sa ku dňu 18.06.2009 stala splatná. Dátum splatnosti uvádzal sám navrhovateľ. Súd žiadal navrhovateľa o špecifikáciu výpočtu vyčísleného

úroku a úroku z omeškania, teda špecifikáciu žalobného návrhu, čo navrhovateľ neurobil. Navrhovateľ poukazoval na históriu platieb odporcu, čo je listinný dôkaz nie vyjadrenie účastníka na pokyn súdu. Samotný listinný dôkaz bol pre drobné písmo nečitateľný (na jednej strane boli štyri strany histórie platieb). Odkaz na listinný dôkaz - výpis z účtu nie je špecifikáciou žalobného návrhu (uznesenie KS v Nitre zo dňa 28.11.2012 sp. zn. 6Co/156/2012). Súd dal možnosť sa navrhovateľovi či jeho právnejmu zástupcovi sa k veci ústne vyjadriť, dokonca o to súd žiadal. Navrhovateľ cestou právneho zástupcu toto odignoroval.

Podľa § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka výkon práv a povinností vyplývajúcich z občianskoprávných vzťahov nesmie bez právneho dôvodu zasahovať do práv a oprávnených záujmov iných a nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi.

Podľa § 51 Občianskeho zákonníka účastníci môžu uzavrieť aj takú zmluvu, ktorá nie je osobitne upravená; zmluva však nesmie odporovať obsahu alebo účelu tohto zákona.

Podľa § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

Podľa § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka v znení platnom v čase uzavretia zmluvy spotrebiteľskými zmluvami sú kúpna zmluva, zmluva o dielo alebo iné odplátne zmluvy upravené v ôsmej časti tohto zákona a zmluva podľa § 55, ak zmluvnými stranami sú na jednej strane dodávateľ a na druhej strane spotrebiteľ, ktorý nemohol individuálne ovplyvniť obsah dodávateľom vopred pripraveného návrhu na uzavretie zmluvy.

Podľa § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka Ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné. Na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva.

Podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len "neprijateľná podmienka"). To neplatí, ak ide o predmet plnenia, cenu plnenia alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané.

Podľa § 53 ods. 2 Občianskeho zákonníka za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah.

Podľa § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

Podľa § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchyliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon priznáva, alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie.

Podľa § 54 ods. 2 Občianskeho zákonníka v pochybnostiach o obsahu spotrebiteľských zmlúv platí výklad, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší.

Podľa § 101 Občianskeho zákonníka pokiaľ nie je v ďalších ustanoveniach uvedené inak, premlčacia doba je trojročná a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz.

Podľa § 488 Občianskeho zákonníka záväzkovým vzťahom je právny vzťah, z ktorého veriteľovi vzniká právo na plnenie od dlžníka a dlžníkovi vzniká povinnosť splniť záväzok.

Podľa § 517 ods. 2 Občianskeho zákona ak ide o omeškanie s plnením peňažného dlhu, má veriteľ právo požadovať od dlžníka popri plnení úroky z omeškania, ak nie je podľa tohto zákona povinný

platiť poplatok z omeškania; výšku úrokov z omeškania a poplatku z omeškania ustanovuje vykonávací predpis.

Podľa § 559 ods. 1 Občianskeho zákonníka splnením dlh zanikne.

Podľa § 657 Občianskeho zákona zmluvou o pôžičke prenecháva veriteľ dlžníkovi veci určené podľa druhu, najmä peniaze, a dlžník sa zaväzuje vrátiť po uplynutí dohodnutej doby veci rovnakého druhu.

Podľa § 3 ods. 3 zák. č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa každý spotrebiteľ má právo na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách.

Podľa § 5b zák. č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa orgán rozhodujúci o nárokoch zo spotrebiteľskej zmluvy prihliada aj bez návrhu na nemožnosť uplatnenia práva, na oslabenie nároku predávajúceho voči spotrebiteľovi, vrátane jeho premlčania alebo na inú zákonnú prekážku alebo zákonný dôvod, ktoré bránia uplatniť alebo priznať plnenie predávajúceho voči spotrebiteľovi, aj keď by inak bolo potrebné, aby sa spotrebiteľ týchto skutočností dovoľával.

Široká ochrana spotrebiteľa je garantovaná už smernicou Rady 93/13/EHS z 05.04.1993 o nekalých praktikách v spotrebiteľských zmluvách, ktoré sa spotrebiteľom predkladajú tak, že sú predformulované a spotrebiteľ spravidla ich obsah nemení. Ochrana spotrebiteľa pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami z úradnej moci súdu sa tak týka rozmanitých zmluvných vzťahov, vrátane úverov, ktoré nemožno zaradiť do kategórie spotrebiteľských úverov, teda spotrebiteľ má právo na ochranu voči neprijateľným zmluvným podmienkam, aj tým ktoré nie sú v Občianskom zákonníku, alebo zákone o spotrebiteľských úveroch kogentne upravené tak ako je tomu v súčasnosti.

Základnú charakteristiku spotrebiteľských zmlúv upravuje Občiansky zákonník v § 52 a nasledujúcich. Ak zmluvnými stranami sú na jednej strane dodávateľ, na druhej strane spotrebiteľ, ktorý nemohol individuálne ovplyvniť obsah dodávateľom vopred pripraveného návrhu na uzavretie zmluvy. Dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Spotrebiteľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Základnou črtou spotrebiteľských zmlúv je to, že sú pre spotrebiteľa vopred pripravené a nie je vytvorený priestor na dojednanie obsahu zmluvy alebo jeho zmeny. Základnou zásadou spotrebiteľských zmlúv je, že nesmú obsahovať neprijateľnú podmienku, t.j. ustanovuje, ktoré spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa a to pod sankciou absolútnej neplatnosti takejto podmienky. Neprijateľné podmienky v spotrebiteľských zmluvách sú absolútne neplatné, a teda nie je potrebné, aby sa ich neplatnosť spotrebiteľ dovoľával. I v prípade spotrebiteľských vzťahov vzniknutých pred nadobudnutím účinnosti zákona, ktorý bol režim spotrebiteľských zmlúv do právneho poriadku transformovaný, je treba cestou výkladu podústavného práva dosiahnuť, zabezpečiť právnu ochranu i v týchto prípadoch, nakoľko materiálne nahliadané pozícia kontrahenta, uzatvárajúceho zmluvu pred nadobudnutím účinnosti zákona sa nijako nelíši od spotrebiteľa uzatvárajúceho zmluvu už v režime spotrebiteľských zmlúv, to znamená, že práva dodávateľa vzniknuté na základe zmluvných podmienok, ktoré by mali podľa neskoršej právnej úvahy povahu tzv. neprijateľných, resp. neprimeraných podmienok, a ktoré by tak boli s poukazom na ustanovenia Občianskeho zákonníka v platnom znení ex lege neplatné, nemôžu v zmysle ust. § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka, § 265 Obchodného zákonníka používať právnu ochranu (nález Ústavného súdu ČR sp. zn. 1.ÚS 342/2009, uznesenie KS v Žiline sp. zn. 9Co 236/2010 zo dňa 30.08.2010, uznesenie KS Prešov z 30.09.2009 sp. zn. 7 CoE 34/2009, rozhodnutie KS v Nitre z 10.02.2009 sp. zn. 6Co 254/2008). Vzhľadom k uvedeným skutočnostiam treba na zmluvu účastníkov pozerať ako na spotrebiteľskú zmluvu.

Niet pochýb, že ide o spotrebiteľský vzťah. To, že je odporca spotrebiteľ, konštatoval aj navrhovateľ vo vyjadrení zo dňa 23.04.2015. V zmluve samej sa hovorí o spotrebiteľskom úvere. Podobný záver mal Krajský súd v Nitre v uznesení 8Co/350/2013-140 zo dňa 11.09.2014 vo veci zmluvy o kreditnej karte od českej banky. Zmluvné strany si môžu pre riešenie právnych vzťahov zo zmluvy zvoliť právo rozhodné. Pri voľbe práva je však stanovené obmedzenie európskym medzinárodným právom súkromným z dôvodu nutnosti ochrany spotrebiteľa (Rímska zmluva, článok 5). Cieľom týchto ustanovení je ochrana slabšej zmluvnej strany - spotrebiteľa. Voľba práva podľa článku 3 nesmie spotrebiteľa zbavovať ochrany ktorú mu poskytujú imperatívne ustanovenia práva zeme, v ktorej má spotrebiteľ obvyklé bydlisko. Vždy

rozhodné je to právo, ktoré zaisťuje pre spotrebiteľa výhodnejšiu ochranu. Ak si strany nezvolia právo, alebo je nutná ochrana spotrebiteľa rozhodné je právo obvyklé bydliska spotrebiteľa. Súd skúmal, ktoré právo je pre odporcu ako spotrebiteľa výhodnejšie. Aj v prípade pochybností o obsahu zmlúv platí výklad pre spotrebiteľa priaznivejší. Zvolené právo - český obchodný zákonník, alebo podľa slovenského práva.

Vzhľadom na charakter účastníkov zmluvy v postavení dodávateľa a spotrebiteľa ako aj vzhľadom na tzv. formulárový typ zmluvy, keď spotrebiteľ nemal možnosť ovplyvniť obsah zmluvných podmienok, je potrebné na takýto právny vzťah aplikovať ustanovenia § 52 a nasl. Občianskeho zákona o ochrane spotrebiteľa. Súd má za to, že je príkry rozpor medzi podmienkami, ktoré pre odporcu zo zmluvy vyplývajú v prípade, že by išlo o obchodnoprávny vzťah, a ak by išlo o spotrebiteľskú zmluvu v zmysle Občianskeho zákonníka, keďže podľa Obchodného zákonníka sú obchodné podmienky prísnejšie ako podľa Občianskeho zákonníka, napr. ohľadne premlčania, výšky úrokov, zmluvnej pokuty. Z obsahu zmluvy tiež nevyplýva žiaden logický právny záver, prečo by mala byť zmluva uzatváraná podľa Obchodného zákonníka. Odporca nebol podnikateľ, peniaze neboli poskytované pre podnikateľské účely. Občiansky zákonník (aj Český občiansky zákonník) má dostatočné množstvo ustanovení, ktoré v plnej miere mali možnosť upraviť vzťahy medzi účastníkmi, konkrétne § 657 a nasl. O.z. Spory týkajúce sa zmlúv o spotrebiteľských úveroch sú občianskoprávnymi vecami a podstata vzťahu založeného poskytnutím spotrebiteľského úveru je občianskoprávna (uznesenie Krajského súdu č.k. 6Co/56/2011-86 z 29.03.2011). Skutočnosť, že zvolené právo je pre odporcu ako spotrebiteľa nevýhodnejšie potvrdzuje i rozhodnutie NS Českej republiky, ktoré uprednostňuje české obchodné právo pred českým občianskym právom, pričom pre spotrebiteľa je to zjavne nevýhodné. Podľa rozhodnutia NS ČR premlčanie z českého občianskeho práva nemožno považovať za ustanovenie na ochranu spotrebiteľa. Za rozhodné právo tak súd ustálil právo bydliska odporcu, teda Slovenské právo. Ďalšia otázka je či sa má postupovať podľa Obchodného či Občianskeho zákonníka. Táto má aj vplyv na určenie rozhodného práva. Navrhovateľ nevysvetlil v čom by mal odporca ako spotrebiteľ výhodu pri posudzovaní veci podľa Obchodného zákonníka a podľa súdu takýto fakt ani neexistuje. Úprava spotrebiteľských práv sa sústreďuje do Občianskeho zákonníka nie do Obchodného. Úmysel zákonodarcu z toho vyplývajúcu je riešiť spotrebiteľské vzťahy podľa Občianskeho zákonníka. Je pravdou, že neznalosť zákona neospravedlňuje, avšak je logické, že občan ako spotrebiteľ bude mať skôr prehľad o občianskom práve, ako o obchodnom, teda o všeobecnom zákone ako o špeciálnom. Veriteľovi nič nebránilo v postupe podľa Občianskeho zákonníka. Občianske právo je na to aby upravovalo všeobecne vzťahy medzi osobami, právnickými a fyzickými. Obchodný zákonník je špeciálne na úpravu obchodných vzťahov. Už bolo konštatované, že odporca nie je podnikateľ. Navrhovateľ nemôže tvrdiť, že v občianskom práve nie je ustanovenie podľa ktorého by zmluvný vzťah uzavreli. Súd už poukazoval na § 657 O.z.. Oveľa prísnejšie a tvrdšie sú úpravy vzťahov podľa Obchodného zákonníka. Úroky je možné si uplatňovať i po skončení zmluvy do úplného splatenia, podľa Občianskeho zákona do skončenia zmluvy, zmluvné pokuty sú možné vo vyššej miere ako podľa Občianskeho zákonníka. Premlčacia doba je o rok kratšia v Občianskom zákonníku ako v Obchodnom. Podľa súdu je toto jasný dôvod výhodnejšej úpravy ako u Obchodného zákonníku. Tento inštitút slúži k ochrane spotrebiteľa. Dlžník má tak väčšiu právnu istotu. Vie, že veriteľ si môže bez námietky premlčania uplatniť voči nemu pohľadávku do troch rokov a nie až do štyroch od jej splatnosti. Kratší čas znamená menšie riziko straty podkladov, možnosť pamätať si svedkov, resp. konkrétne situácie. Teda väčšia ochrana spotrebiteľa. V konečnom rade neprichádza k väčšiemu navýšeniu pohľadávky do uplatnenia si na súde. V Slovenskom práve bola napríklad upravená trojročná doba na uplatnenie si pohľadávky voči spotrebiteľovi v exekúcii v § 61b ods. 2, 3 exekučného poriadku (nemožno vykonať exekúciu na vymoženie príslušenstva pohľadávky priznanej exekučným titulom) na rozdiel od iných exekučných konaní. Doba uplatnenia má teda preukázateľne význam pre spotrebiteľa. Premlčanie má v každom prípade väčší vplyv na dlžníka, ako na veriteľa. Spotrebiteľ je vždy dlžník. Súd mal teda za to, že rozhodné právo vo veci účastníkov, ako právo obvyklé bydliska spotrebiteľa je občianske právo SR.

V zmysle citovaných zákonných ustanovení vzhľadom na zistené skutočnosti súd návrh zamietol. V zmysle nariadenia rady (ES) č. 44/2001 má vo veci právomoc súd SR, keď vec sa riadi právnymi normami Slovenskej republiky. Súd posudzoval vzťah podľa Občianskeho zákonníka. Skutočnosť, že pre odporcu ako spotrebiteľa je výhodnejšie Slovenské právo potvrdzuje aj rozsudok NS SR sp.zn. 3 MCdo 12/2014 zo dňa 21.04.2015. Spotrebiteľský charakter zmluvy predurčuje aplikáciu ustanovení Občianskeho zákonníka aj na posúdenie premlčania i z právneho vzťahu, ktorý je podľa Obchodného zákonníka absolútny obchod. Na ustanovenie § 5b zák. č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa prihlíada súd i v prípade zmluvných vzťahov vzniknutých pred kodifikáciou uvedeného zákonného

ustanovenia. Podľa § 52 ods. 2 veta tretia O.z. všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva. Obe tieto normy nadobudli účinnosť 01.05.2014 a právne predpisy, ktorých súčasťou sú, nemajú prechodné ustanovenia. To znamená, že od ich účinnosti sa vzťahujú aj na právne vzťahy založené pred týmto dňom. Aj v prípade pochybností o obsahu zmlúv platí výklad pre spotrebiteľa priaznivejší. Návrh bol podaný 29.04.2013 a k splatnosti dlhu došlo dňa 18.06.2009. Súd mal za to, že zmluvný vzťah medzi účastníkmi sa riadi Občianskym zákonníkom a ako taký je premlčaný. Premlčacia doba podľa zákona je trojročná. Od splatnosti dlhu do podania návrhu uplynuli viac ako tri roky. Na premlčanie prihliadal s poukazom na ustanovenie § 5b zák. č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa.

O trovách konania súd rozhodol v zmysle § 142 ods. 1 O.s.p. tak, že nepriznal odporcovi náhradu trov konania keďže mu žiadne trovy nevznikli.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu možno podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia cestou tunajšieho súdu na Krajský súd v Nitre.

V prípade, že si povinný dobrovoľne nesplní čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, môže oprávnený podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona, ak ide o rozhodnutie o výchove maloletých detí, návrh na súdny výkon rozhodnutia.

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3 O.s.p.) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha (§ 205 ods. 1 O.s.p.), pričom podľa § 205 ods.2 O.s.p. odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods.1,
- b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a),
- f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.